

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1996, 42, 811

Mittetulundusühingute seadus

Vastu võetud 06.06.1996

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 14. juuni 1996. a otsusega nr 732

1. peatükk. ÜLDSÄTTED

§ 1. Mõiste

- (1) Mittetulundusühing on isikute vabatahtlik ühendus, mille põhitegevuseks ei või olla majandustegevuse kaudu tulu saamine.
- (2) Mittetulundusühingu tulu võib kasutada üksnes põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks. Mittetulundusühing ei või jaotada kasumit oma liikmete vahel.
- (3) Seaduses võib sätestada erisusi teatud liiki mittetulundusühingute asutamise, tegevuse ja lõpetamise kohta.
- (4) Mittetulundusühingu ümberkujundamine teist liiki juriidiliseks isikuks ei ole lubatud.

§ 2. Õigusvõime

- (1) Mittetulundusühing on eraõiguslik juriidiline isik. Mittetulundusühingu õigusvõime tekib mittetulundusühingu kandmisega mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse (edaspidi *register*) ja lõpeb mittetulundusühingu kustutamisega registrist.
- (2) Mittetulundusliku iseloomuga isikute ühendused, mis ei ole kantud registrisse, ei ole juriidilised isikud ja neile kohaldatakse seltsingute kohta sätestatud. Sellise ühenduse nimel tehtud tehingute eest vastutavad tehingu teinud isikud isiklikult ja solidaarselt.

§ 3. Asukoht

Mittetulundusühingu asukohaks on koht, kus asub mittetulundusühingu juhatus, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 4. Nimi

- (1) Mittetulundusühingu nimi peab selgelt erinema teistest Eestis registrisse kantud mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimedest.
- (2) Mittetulundusühingu nimi ei või olla eksitav mittetulundusühingu eesmärgi, tegevuse ulatuse ega õigusliku vormi osas.
- (3) Mittetulundusühing, kelle huve on kahjustatud tema nime õigustamatu kasutamisega, võib nõuda nime õigustamatu kasutamise lõpetamist, samuti sellega tekitatud varalise kahju hüvitamist.

2. peatükk. ASUTAMINE

§ 5. Asutajad

Mittetulundusühingu võivad asutada vähemalt kaks isikut. Asutajateks võivad olla füüsilised ja juriidilised isikud.

§ 6. Asutamisleping

- (1) Mittetulundusühingu asutamiseks sõlmivad asutajad asutamislepingu.
- (2) Asutamislepingus tuleb märkida:

- 1) asutatava mittetulundusühingu nimi, asukoht, aadress ja eesmärk;
- 2) asutajate nimed ja elu- või asukohad;
- 3) asutajate kohustused mittetulundusühingu suhtes.

(3) Asutamislepingu sõlmimisega kinnitavad asutajad mittetulundusühingu põhikirja ning määravad juhatuse ja teiste põhikirjas ettenähtud organite liikmed.

(4) Asutamisleping peab olema kirjalik ja sellele peavad alla kirjutama kõik asutajad. Asutaja esindaja võib alla kirjutada, kui tal on selleks kirjalik volikiri.

§ 7. Põhikiri

(1) Mittetulundusühingu põhikiri peab olema kirjalik. Põhikirjas tuleb märkida:

- 1) mittetulundusühingu nimi;
- 2) mittetulundusühingu asukoht;
- 3) mittetulundusühingu eesmärk;
- 4) mittetulundusühingu liikmeks vastuvõtmise ning mittetulundusühingust väljaastumise ja väljaarvamise tingimused ja kord;
- 5) liikmete õigused;
- 6) liikmete kohustused või kord, kuidas võib liikmetele kohustusi kehtestada;
- 7) osakondade olemasolu korral nende õigused ja kohustused;
- 8) üldkoosoleku kokkukutsumise tingimused ja kord, samuti otsuste vastuvõtmise kord;
- 9) mittetulundusühingu vara jaotus ühingu lõpetamise korral;
- 10) muud seaduses sätestatud tingimused.

(2) Põhikirjaga võib ette näha ka muid tingimusi, mis ei ole seadusega vastuolus. Kui põhikirjasäte on vastuolus seaduses sätestatuga, kohaldatakse seaduses sätestatut.

(3) Kui põhikirjaga ei ole mittetulundusühingu tähtaega ette nähtud, loetakse, et see on asutatud määramata tähtajaks.

§ 8. Registrisse kandmise avaldus

(1) Mittetulundusühingu kandmiseks selle asukoha registrisse esitab mittetulundusühingu juhatuse avalduse, milles näidatakse käesoleva seaduse §-s 10 nimetatud andmed, ja sellele kirjutavad alla kõik juhatuse liikmed. Avaldusele lisatakse:

- 1) asutamisleping;
- 2) põhikiri;
- 3) juhatuse liikmete nimed, isikukoodid ja elukohad;
- 4) sidevahendite (telefon, faks vms.) numbrid;
- 5) muud seaduses sätestatud dokumendid.

(2) Registrile esitatavale muule avaldusele kirjutab alla juhatuse liige. Kui juhatuse liikmed on õigustatud esindama mittetulundusühingut ainult ühiselt, peavad avaldusele alla kirjutama kõik mittetulundusühingut ühiselt esindama õigustatud juhatuse liikmed.

§ 9. Registrisse kandmata jätmine

Registripidaja ei kanna mittetulundusühingut registrisse, kui selle põhikiri või muud dokumendid ei vasta seaduse nõuetele. Avalduse tagasilükkamisel peab registripidaja näitama ära tagasilükkamise põhjuse.

§ 10. Registrisse kantavad andmed

(1) Registrisse kantakse:

- 1) mittetulundusühingu nimi;
- 2) mittetulundusühingu asukoht ja aadress;
- 3) põhikirja kinnitamise aeg;
- 4) juhatuse liikmete nimed, isikukoodid ja elukohad;
- 5) juhatuse esindusõiguse erisused vastavalt käesoleva seaduse §-le 27;
- 6) ühingu tähtaeg, kui mittetulundusühing on tähtajaline;
- 7) muud seaduses sätestatud andmed.

(2) Registrisse kantud andmete muutumisel esitab juhatuse avalduse muudatuste registrisse kandmiseks.

§ 11. Enne registrisse kandmist tehtud tehingud

(1) Asutatava mittetulundusühingu nimel enne mittetulundusühingu registrisse kandmist tehtud tehingutest tulenevate kohustuste täitmise eest vastutavad tehingu teinud isikud solidaarselt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustused lähevad registrisse kandmisest alates üle mittetulundusühingule, kui tehingu teinud isikul oli õigus ühingu nimel tehingut teha.

(3) Kui isikul ei olnud õigust ühingu nimel tehingut teha, lähevad tehingust tulenevad kohustused üle mittetulundusühingule, kui üldkoosolek kiidab selle tehingu heaks.

3. peatükk. MITTETULUNDUSÜHINGU LIIKMED

§ 12. Liikmed

(1) Mittetulundusühingu liikmeks võib olla iga füüsiline või juriidiline isik, kes vastab mittetulundusühingu põhikirja nõuetele. Mittetulundusühingul peab olema vähemalt kaks liiget, kui seaduses või põhikirjaga ei ole ette nähtud suuremat liikmete arvu.

(2) Juhatus korraldab mittetulundusühingu liikmete arvestuse. Registripidajal on õigus igal ajal nõuda mittetulundusühingu juhatuselt andmeid mittetulundusühingu liikmete arvu kohta.

(3) Kui mittetulundusühingu liikmete arv langeb alla kahe või muu seaduses või põhikirjaga ettenähtud suuruse, peab juhatus kolme kuu jooksul esitama mittetulundusühingu lõpetamise avalduse. Kui juhatus nimetatud tähtaja jooksul avaldust ei esita, algatab registripidaja mittetulundusühingu sundlõpetamise.

(4) Liikmete varalised ja muud kohustused mittetulundusühingu suhtes määratakse kindlaks põhikirjaga. Liikmetele võib panna kohustusi ainult põhikirjas ettenähtud korras.

§ 13. Liikmeks vastuvõtmine

(1) Mittetulundusühingu liikmeks vastuvõtmise otsustab juhatus, kui seda ei ole põhikirjaga antud üldkoosoleku või muu organi pädevusse.

(2) Kui juhatus või muu organ peale üldkoosoleku keeldub taotlejat liikmeks vastu võtmast, võib taotleja nõuda, et tema liikmeks vastuvõtmise otsustab üldkoosolek.

§ 14. Liikmelisuse mitteleantavus

(1) Liikmelisust mittetulundusühingus ja liikmeõiguste teostamist ei saa üle anda ega pärandada, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Füüsilisest isikust liikme surma või juriidilisest isikust liikme lõppemise korral tema liikmelisus mittetulundusühingus lõpeb.

(2) Liikmelisus säilib juriidilisest isikust liikme seaduses sätestatud viisil ümberkujundamisel. Juriidilisest isikust liikme ühinemise või jaotumise korral tema liikmeõigused lõpevad.

(3) Juriidilisest isikust liikmest teise juriidilise isiku eraldumise korral säilib jaguneva juriidilise isiku liikmelisus.

§ 15. Liikme väljaastumine

(1) Mittetulundusühingu liikmel on õigus avalduse alusel mittetulundusühingust välja astuda.

(2) Põhikirjaga võib ette näha, et liige võib mittetulundusühingust välja astuda ainult majandusaasta lõpul või pärast etteteatamistähtaja möödumist, mis ei või olla pikem kui kaks aastat.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud ei kohaldata, kui liikme õigusi või kohustusi muudetakse oluliselt või kui liikmeksjäämine ei ole õiglase hinnangu kohaselt võimalik.

§ 16. Liikme väljaarvamine

(1) Liikme võib mittetulundusühingust välja arvata juhatuse otsusega põhikirjas ettenähtud juhtudel ja korras. Põhikirjaga võib ette näha, et liikme väljaarvamise otsustab üldkoosolek.

(2) Liikme võib mittetulundusühingust põhikirjas sätestatud sõltumata välja arvata põhikirjasätete täitmata jätmise või ühingu olulisel määral kahjustamise tõttu.

(3) Mittetulundusühingust välja arvatud liikmele tuleb tema ühingust väljaarvamise otsuse tegemisest ja selle põhjusest viivitamatult kirjalikult teatada.

(4) Kui liikme väljaarvamise otsustab juhatus, võib liige nõuda väljaarvamise otsustamist üldkoosoleku poolt.

§ 17. Liikmelisuse lõppemise tagajärjed

(1) Kui liikmelisus lõpeb majandusaasta kestel, peab põhikirjaga ettenähtud liikmemaksu tasuma kogu majandusaasta eest, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

(2) Isikul, kelle liikmelisus mittetulundusühingus on lõppenud, ei ole õigusi ühingu varale.

4. peatükk. JUHTIMINE

§ 18. Üldkoosolek

(1) Mittetulundusühingu kõrgeimaks organiks on selle liikmete üldkoosolek. Üldkoosolekus võivad osaleda kõik mittetulundusühingu liikmed, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Üldkoosolek võtab vastu otsuseid kõikides mittetulundusühingu juhtimise küsimustes, mida ei ole seaduse või põhikirjaga antud juhatuse või mittetulundusühingu muu organi pädevusse.

§ 19. Üldkoosoleku pädevus

Üldkoosoleku pädevusse kuulub:

- 1) põhikirja muutmine;
- 2) eesmärgi muutmine;
- 3) juhatuse liikmete määramine, kui põhikirjas ei ole ette nähtud teisiti;
- 4) muude põhikirjaga ettenähtud organite (§ 31) liikmete valimine, kui põhikirjas ei ole ette nähtud teisiti;
- 5) juhatuse või muu organi liikmeka teingu tegemise või tema vastu nõude esitamise otsustamine ja selles teingus või nõudes mittetulundusühingu esindaja määramine;
- 6) muude küsimuste otsustamine, mida ei ole seaduse või põhikirjaga antud teiste organite pädevusse.

§ 20. Üldkoosoleku kokkukutsumine

(1) Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus.

(2) Juhatus peab üldkoosoleku kokku kutsuma seaduses või põhikirjaga ettenähtud juhtudel ja korras, samuti siis, kui ühingu huvid seda nõuavad.

(3) Juhatus peab üldkoosoleku kokku kutsuma, kui seda nõuab kirjalikult ja põhjust ära näidates vähemalt 1/10 mittetulundusühingu liikmetest ja põhikirjaga ei ole ette nähtud väiksema esindatuse nõuet.

(4) Kui juhatus ei kutsu üldkoosolekut käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud asjaoludel kokku, võivad taotlejad üldkoosoleku ise kokku kutsuda samas korras juhatusega.

(5) Üldkoosoleku kokkukutsumisest peab ette teatama vähemalt seitse päeva, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud pikemat tähtaega.

§ 21. Üldkoosoleku läbiviimine

(1) Üldkoosolek võib vastu võtta otsuseid, kui selles osaleb või on esindatud üle poole mittetulundusühingu liikmetest ja põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema esindatuse nõuet.

(2) Kui üldkoosolek ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu kohaselt pädev otsuseid vastu võtma, kutsub juhatus kolme nädala jooksul kokku uue üldkoosoleku sama päevakorraga. Uus üldkoosolek on pädev vastu võtma otsuseid, sõltumata üldkoosolekus osalenud või esindatud liikmete arvust, kuid üksnes juhul, kui üldkoosolekus osaleb või on esindatud vähemalt kaks liiget.

(3) Kui üldkoosoleku kokkukutsumisel on rikutud seaduse või põhikirja nõudeid, ei ole üldkoosolek õigustatud otsuseid vastu võtma, välja arvatud siis, kui üldkoosolekus osalevad või on esindatud kõik liikmed.

(4) Üldkoosolek on pädev vastu võtma otsuseid küsimustes, mis on üldkoosoleku kokkukutsumisel teatavaks tehtud, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti. Küsimustes, mida ei ole üldkoosoleku kokkukutsumisel teatavaks tehtud, võib vastu võtta otsuseid, kui üldkoosolekus osalevad või on esindatud mittetulundusühingu kõik liikmed.

(5) Üldkoosolekus võib osaleda ja hääletada mittetulundusühingu liige või tema esindaja, kellele on antud lihtkirjalik volikiri. Esindajaks võib olla ainult teine mittetulundusühingu liige.

§ 22. Üldkoosoleku otsus

(1) Üldkoosoleku otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletab üle poole koosolekus osalenud mittetulundusühingu liikmetest või nende esindajatest ja põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema hääletamuse nõuet.

(2) Mittetulundusühingu tegevuse eesmärgi muutmiseks on vajalik kõigi mittetulundusühingu liikmete nõusolek. Üldkoosolekus mitteosalenud liikmete nõusolek peab olema esitatud kirjalikult, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Üldkoosoleku otsus loetakse vastuvõetuks koosolekut kokku kutsumata, kui otsuse poolt hääletavad kirjalikult kõik mittetulundusühingu liikmed.

(4) Igal mittetulundusühingu liikmel on üks hää. Liige ei või hääletada, kui mittetulundusühing otsustab temaga või temaga võrdset majanduslikku huvi omava isikuga tehingu tegemist või temaga kohtuvaidluse alustamist või lõpetamist.

(5) Mittetulundusühingu liikme teistest erineva õiguse lõpetamiseks või muutmiseks, samuti talle teistest erineva kohustuse panemiseks peab olema selle liikme nõusolek.

(6) Mittetulundusühingu liige, kes on ka juhatuse liige, ei või hääletada mittetulundusühingu majandusaasta aruande kinnitamise otsustamisel. Mittetulundusühingu liige, kes on ka juhatuse või muu organi liige, ei või hääletada mittetulundusühingu poolt tema vastu nõude esitamise otsustamisel. Käesolevas lõikes nimetatud mittetulundusühingu liikmete hääli ei arvestata esindatuse määramisel.

§ 23. Põhikirja muutmine

(1) Põhikirja muutmise otsus on vastu võetud, kui selle poolt on hääletanud üle 2/3 üldkoosolekus osalenud liikmetest või nende esindajatest ja põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema häälteenamuse nõuet.

(2) Põhikirjamuudatus jõustub selle registrisse kandmisest. Põhikirjamuudatuse registrisse kandmise avaldusele lisatakse põhikirja muutmise otsus ja põhikirja uus tekst.

§ 24. Üldkoosoleku otsuse kehtetuks tunnistamine

(1) Kohus võib mittetulundusühingu liikme või juhatuse liikme avalduse alusel tunnistada kehtetuks seaduse või põhikirjaga vastuolus oleva üldkoosoleku otsuse, kui avaldus on esitatud kolme kuu jooksul otsuse vastuvõtmisest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud korras võib nõuda ka mittetulundusühingu teiste organite otsuste kehtetuks tunnistamist.

§ 25. Volinike koosolek

(1) Mittetulundusühingu põhikirjaga võib näha ette, et üldkoosoleku ülesandeid täidab põhikirjaga määratud ulatuses mittetulundusühingu liikmete poolt ja nende seast valitud volinike koosolek. Volinike arv ja nende valimise kord nähakse ette põhikirjas. Igal mittetulundusühingu liikmel on õigus osaleda volinike valimises.

(2) Volinike koosolekule kohaldatakse käesolevas seaduses üldkoosoleku kohta sätestatud, kui muus seaduses või põhikirjas ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Põhikirjaga võib näha ette, et volinike koosoleku teatud otsused jõustuvad pärast nende heakskiitmist mittetulundusühingu liikmete poolt. Hääletamise aeg ja kord tuleb ette näha põhikirjas.

§ 26. Juhatus

(1) Mittetulundusühingul peab olema juhatus, mis seda juhib ja esindab. Juhatusel võib olla üks liige (juhataja) või mitu liiget. Juhatusel liikmete minimaalne arv nähakse ette põhikirjas.

(2) Juhatusel liige peab olema teovõimeline füüsiline isik.

(3) Vähemalt pooled juhatuse liikmed peavad olema isikud, kelle elukoht on Eestis.

§ 27. Juhatusel esindusõigus

(1) Juhatusel igal liikmel on õigus esindada mittetulundusühingut kõikides õigustoimingutes, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Põhikirjas võib ette näha, et juhatuse liikmed või mõned neist võivad esindada mittetulundusühingut ainult ühiselt. Kolmandate isikute suhtes kehtib piirang ainult siis, kui see on kantud registrisse.

(3) Juhatusel õigust esindada mittetulundusühingut võib piirata põhikirjaga või üldkoosoleku otsusega. Esindusõiguse piiramine ei kehti kolmandate isikute suhtes.

(4) Juhatus võib mittetulundusühingu kinnisasju või registrisse kantud vallasasju võõrandada või asjaõigusega koormata üldkoosoleku otsusega ja selles otsuses ettenähtud tingimustel, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti. Nimetatud piirang kehtib kolmandate isikute suhtes.

§ 28. Juhatusel määramine ja pädevus

(1) Juhatusel liikmed määrab üldkoosolek, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

(2) Juhatuse liikme võib liikme määranud organi otsusega igal ajal, sõltumata põhjusest, tagasi kutsuda, kusjuures temaga sõlmitud lepingust tulenevad õigused ja kohustused lõpevad vastavalt lepingule.

(3) Põhikirjas võib ette näha, et juhatuse liikme võib tagasi kutsuda üksnes kohustuste olulisel määral täitmata jätmise või võimetuse korral mittetulundusühingut juhtida või mõnel muul mõjuval põhjusel.

(4) Juhatus ei või oma kohustuste täitmist panna kolmandale isikule, kui seda ei ole ette nähtud põhikirjaga või üldkoosoleku otsusega.

(5) Juhatus peab andma mittetulundusühingu liikmetele vajalikku teavet juhtimise kohta ja esitama nende nõudel vastava aruande, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

(6) Juhatusel on õigus nõuda ülesannete täitmisel tehtud vajalike kulutuste hüvitamist, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 29. Juhatus otsus

(1) Juhatus võib vastu võtta otsuseid, kui selle koosolekus osaleb üle poole juhatuse liikmetest ja põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema esindatuse nõuet.

(2) Kui juhatus koosneb mitmest liikmest, on juhatuse otsuse vastuvõtmiseks nõutav juhatuse koosolekus osalenud juhatuse liikmete poolthääletenamuse, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema hääletenamuse nõuet.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud järgimata võib juhatus vastu võtta otsuse koosolekut kokku kutsumata, kui selle poolt hääletavad kirjalikult kõik juhatuse liikmed ja põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

(4) Juhatus ei või osaleda hääletamises, kui otsustatakse temaga või temaga võrdset majanduslikku huvi omava isikuga tehingu tegemist või temaga kohtuvaidluse alustamist või lõpetamist mittetulundusühingu poolt.

§ 30. Juhatus liikme määramine kohtu poolt

Mõjuval põhjusel, milleks on eelkõige juhatuse liikme ajutine või kestav võimetus täita oma kohustusi, võib kohus huvitatud isiku nõudel määrata väljalangenud juhatuse liikme asemele uue liikme. Kohtu määratud juhatuse liikme volitused kestavad uue juhatuse liikme määramiseni üldkoosoleku poolt või muul põhikirjas ettenähtud viisil.

§ 31. Muud organid

(1) Põhikirjaga võib ette näha, et teatud õigustoimingute tegemiseks määratakse lisaks juhatusele muu organ, mille pädevus ja moodustamise kord nähakse ette põhikirjas.

(2) Muu organi õigus mittetulundusühingut esindada ulatub kahtluse korral kõigile õigustoimingutele, mida talle põhikirjaga ettenähtud valdkond harilikult kaasa toob.

§ 32. Juhatus või muu organi liikme vastutus

(1) Juhatus, samuti muu organi liikmed vastutavad seaduse või põhikirja nõuete rikkumisega, samuti oma kohustuste täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmisega mittetulundusühingule süüliselt tekitatud kahju eest solidaarselt.

(2) Juhatus, samuti muu organi liikmed, kes on oma kohustuste täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmisega tekitanud süüliselt kahju mittetulundusühingu võlausaldajatele, vastutavad võlausaldajate ees solidaarselt mittetulundusühinguga.

(3) Juhatus või muu organi liikme vastu esitatava nõude aegumistähtaeg on viis aastat rikkumise toimumisest või rikkumise algusest.

§ 33. Osakonnad

(1) Mittetulundusühingul võivad olla osakonnad, kui see on ette nähtud põhikirjaga. Osakonnad ei ole juriidilised isikud.

(2) Osakonna organid ja nende pädevus nähakse ette mittetulundusühingu põhikirjas. Kui osakonnal on oma üldkoosolek ja juhatus, kohaldatakse nendele käesoleva seaduse §-des 18–22, 24–26, 28–30 ja 32 sätestatud.

§ 34. Järelevalve

(1) Üldkoosolek teostab järelevalvet teiste organite tegevuse üle. Selle ülesande täitmiseks võib üldkoosolek määrata revisjoni või audiitorkontrolli.

(2) Juhatus ja muu organi liikmed peavad võimaldama revidendil või audiitoril tutvuda kõigi revisjoni või audiitorkontrolli läbiviimiseks vajalike dokumentidega ning andma vajalikku teavet.

(3) Revidendid või audiitorid koostavad revisjoni või audiitorkontrolli tulemuste kohta aruande, mille esitavad üldkoosolekule.

§ 35. Raamatupidamine

Juhatus korraldab mittetulundusühingu raamatupidamise vastavalt raamatupidamise seadusele (RT I 1994, 48, 790; 1995, 26–28, 355; 92, 1604; 1996, 40, 773).

§ 36. Majandusaasta aruanne

(1) Pärast majandusaasta lõppu koostab juhatus raamatupidamise aastaaruande ja tegevusaruande seaduses sätestatud korras.

(2) Juhatus esitab aruanded üldkoosolekule kuue kuu jooksul, arvates majandusaasta lõppemisest. Kui mittetulundusühingul on audiitor või revisjonikomisjon, peab aruannetele lisama audiitori järeldusotsuse või revisjonikomisjoni arvamuse.

(3) Majandusaasta aruande kinnitamise otsustab üldkoosolek.

(4) Kinnitatud majandusaasta aruandele kirjutavad alla kõik juhatuse liikmed.

5. peatükk. LÕPETAMINE

§ 37. Lõpetamise alused

Mittetulundusühing lõpetatakse:

- 1) üldkoosoleku otsusega;
- 2) pankrotimenetluse alustamisel mittetulundusühingu vastu;
- 3) mittetulundusühingu liikmete arvu vähenemisel alla kahe või muu seaduses või põhikirjas sätestatud suuruse;
- 4) üldkoosoleku võimetuse korral määrata seaduses või põhikirjaga ettenähtud organite liikmed;
- 5) tähtaja möödumisel, kui mittetulundusühing oli tähtajaline;
- 6) muul seaduses või põhikirjaga ettenähtud alusel.

§ 38. Lõpetamine üldkoosoleku otsusega

Mittetulundusühingu lõpetamise võib alati otsustada üldkoosoleku otsusega. Otsus on vastu võetud, kui selle poolt on hääletanud üle 2/3 üldkoosolekus osalenud või esindatud liikmetest ja põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema hääletenamuse nõuet.

§ 39. Pankrotiavalduse esitamine

Juhatus peab esitama pankrotiavalduse, kui selgub, et mittetulundusühingul on vähem vara kui võetud kohustusi. Avalduse esitamata jätmise või avalduse esitamisega viivitamise korral vastutavad selles süüdi olevad juhatuse liikmed mittetulundusühingule või kolmandatele isikutele sellega tekitatud kahju eest solidaarselt.

§ 40. Sundlõpetamine

- (1) Mittetulundusühing lõpetatakse kohtuotsusega siseministri või muu huvitatud isiku nõudel, kui:
  - 1) mittetulundusühingu eesmärk või tegevus on vastuolus seaduse, põhiseadusliku korra või heade kommetega;
  - 2) mittetulundusühingu tegevus ei vasta tema põhikirjalistele eesmärkidele;
  - 3) mittetulundusühingu põhitegevuseks saab majandustegevus;
  - 4) juhatus ei esita seaduses sätestatud lõpetamise avaldust;
  - 5) muudel seaduses sätestatud juhtudel.

(2) Kohus võib anda tähtaja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud puuduste kõrvaldamiseks.

§ 41. Lõpetamise avaldus

(1) Kui mittetulundusühing lõpetatakse üldkoosoleku otsusega, tähtaja möödumisel või muul alusel, peab juhatus esitama avalduse lõpetamise kandmiseks registrisse. Sundlõpetamise või pankroti korral, samuti pankrotimenetluse lõppemisest korral tehakse vastav kanne kohtuotsuse alusel.

(2) Kui lõpetamise aluseks on üldkoosoleku otsus, tuleb see avaldusele lisada.

(3) Pankrotiotsuse teinud kohus teatab registripidajale mittetulundusühingu pankroti väljakuulutamise, samuti pankrotimenetluse lõppemisest. Pankrotikandes märgitakse pankrotihalduri nimi, isikukood ja elukoht.

§ 42. Likvideerimine

(1) Mittetulundusühingu lõpetamisel toimub selle likvideerimine (likvideerimismenetlus), kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Likvideerimismenetluses tuleb mittetulundusühingu nimele lisada märkus «likvideerimisel».

§ 43. Likvideerijad

(1) Mittetulundusühingu likvideerijateks on juhatuse liikmed, kui põhikirja või üldkoosoleku otsusega ei ole ette nähtud teisiti. Sundlõpetamise korral määrab likvideerijad kohus, kes määrab ka likvideerijate tasustamise korra ja tasu suuruse.

(2) Likvideerija peab olema teovõimeline füüsiline isik.

(3) Vähemalt pooled likvideerijad peavad olema isikud, kelle elukoht on Eestis.

(4) Likvideerijate määramisele ja tagasikutsumisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud.

(5) Mittetulundusühingu liikme, likvideerija või muu huvitatud isiku nõudel või kohtu enda algatusel võib kohus likvideerija mõjuval põhjusel tagasi kutsuda. Sel juhul nimetab kohus uue likvideerija.

§ 44. Likvideerija kanne

(1) Juhatus esitab avalduse likvideerijate kandmiseks registrisse. Kui likvideerijad määratakse üldkoosoleku otsusega, tuleb likvideerijate registrisse kandmise avaldusele lisada likvideerijate määramise otsus.

(2) Kui likvideerija määratakse kohtuotsusega, saadab kohus registripidajale otsuse kande tegemiseks.

(3) Registrisse kantakse likvideerijate nimed, elukohad ja isikukoodid.

§ 45. Likvideerijate õigused ja kohustused

(1) Likvideerijatel on juhatuse õigused ja kohustused, mis ei ole vastuolus likvideerimise eesmärgiga.

(2) Likvideerijad lõpetavad mittetulundusühingu tegevuse, nõuavad sisse võlad, müüvad vara, rahuldavad võlausaldajate nõuded ja jaotavad pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist allesjäänud vara selleks õigustatud isikute vahel.

(3) Likvideerijad ei pea vara müüma, kui see ei ole vajalik võlausaldajate nõuete rahuldamiseks või järelejäänud vara jaotamiseks õigustatud isikute vahel ning kui üldkoosolek annab selleks nõusoleku.

(4) Likvideerijad võivad teha ainult neid tehinguid, mis on vajalikud mittetulundusühingu likvideerimiseks.

§ 46. Likvideerijate esindusõigus

(1) Kui mittetulundusühingul on mitu likvideerijat, on neil õigus esindada mittetulundusühingut ainult ühiselt, kui põhikirjaga või likvideerijate määramise otsusega ei ole ette nähtud teisiti. Kolmandate isikute suhtes kehtib nimetatud piirang ainult siis, kui see on kantud registrisse.

(2) Likvideerijad võivad volitada ühte või mitut enda hulgast teatud tehingute tegemiseks või teatud liiki tegevuseks.

§ 47. Võlausaldajatele teatamine

(1) Likvideerijad avaldavad viivitamata teate mittetulundusühingu likvideerimismenetlusest üleriigilise levikuga ajalehes ja Riigi Teataja Lisas. Teada olevatele võlausaldajatele peavad likvideerijad likvideerimisteate saatma.

(2) Likvideerimisteates tuleb märkida, et võlausaldajatel tuleb esitada oma nõuded ühe kuu jooksul viimase teate avaldamisest.

§ 48. Nõuete esitamine

(1) Võlausaldajad peavad teatama likvideerijatele ühe kuu jooksul viimase likvideerimisteate avaldamisest kõigist oma nõuetest mittetulundusühingu vastu. Teates tuleb märkida nõude sisu, alus ja suurus ning sellele lisada nõuet tõendavad dokumendid.

(2) Kui teada olev võlausaldaja ei ole nõuet esitanud, deponeeritakse temale kuuluv raha.

(3) Kui võlausaldaja nõude täitmise tähtpäev ei ole saabunud või võlausaldaja ei võta täitmist vastu, deponeeritakse temale kuuluv raha.

§ 49. Likvideerimisel pankrotiavalduse esitamine

Kui likvideeritava mittetulundusühingu varast ei jätku võlausaldajate kõigi nõuete rahuldamiseks, peavad likvideerijad esitama pankrotiavalduse.

§ 50. Vara jaotamine

(1) Pärast võlausaldajate kõigi nõuete rahuldamist ja raha deponeerimist jaotatakse allesjäänud vara põhikirja järgi selleks õigustatud isikute vahel.

(2) Põhikirjaga võib näha ette, et vara jagamisel määratakse õigustatud isikud üldkoosoleku otsusega.

(3) Kui põhikirjaga või üldkoosoleku otsusega ei ole ette nähtud, kelle vahel mittetulundusühingu vara jaotatakse, ja mittetulundusühing oli vastavalt põhikirjale loodud ainult selle liikmete huvides, jaotatakse vara võrdsetes osades mittetulundusühingu lõpetamise ajal selle liikmeteks olnud isikute vahel.

(4) Kui vara ei saa jaotada käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 ettenähtud alustel, läheb vara üle riigile, kes peab seda kasutama võimalikult mittetulundusühingu eesmärkidele vastavalt.

(5) Mittetulundusühingu sundlõpetamise korral põhjusel, et selle eesmärk või tegevus on vastuolus põhiseadusliku korra, kriminaalseaduse või heade kommetega, läheb pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järelejäänud vara riigile.

(6) Vara ei või õigustatud isikute vahel välja jagada enne kuue kuu möödumist viimase likvideerimisteate avaldamisest.

§ 51. Lõpetatud mittetulundusühingu tegevuse jätkamine

(1) Kui mittetulundusühingu lõpetamine on põhikirjaga ette nähtud või otsustatud üldkoosolekul, võib üldkoosolek kuni vara jagamise alustamiseni otsustada mittetulundusühingu tegevuse jätkamise või mittetulundusühingu ühinemise või jagunemise. Tegevuse jätkamise otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletas üle 2/3 üldkoosolekul osalenud või esindatud liikmetest.

(2) Kui otsustatakse tegevuse jätkamine, tuleb sama otsusega määrata uus juhatus ja muude põhikirjaga ettenähtud organite liikmed.

(3) Likvideerijad peavad esitama avalduse tegevuse jätkamise kandmiseks registrisse. Jätkamise otsus jõustub selle registrisse kandmisest.

§ 52. Registrist kustutamine ja täiendav likvideerimine

(1) Pärast likvideerimise lõppemist esitavad likvideerijad avalduse mittetulundusühingu registrist kustutamiseks.

(2) Kui pärast mittetulundusühingu registrist kustutamist selgub, et on vajalikud täiendavad likvideerimisabinõud, ennistab kohus huvitatud isiku nõudel vanade likvideerijate õigused või määrab uued likvideerijad.

§ 53. Mittetulundusühingu registrist kustutamine

(1) Mittetulundusühingu lõppemisel kustutatakse mittetulundusühing registrist mittetulundusühingu enda avalduse põhjal või seaduses sätestatud muul alusel.

(2) Kui mittetulundusühingu likvideerimise lõppemisel ei esitata avaldust selle kustutamiseks registrist, on registripidajal õigus mittetulundusühing registrist kustutada.

(3) Mittetulundusühingut ei või registrist kustutada ilma Maksuameti kohaliku talituse kirjaliku nõusolekuta, välja arvatud siis, kui viimane on esitanud avalduse mittetulundusühingu registrist kustutamiseks. Nõusoleku saamiseks esitab registripidaja kirjaliku taotluse Maksuametile. Maksuamet ei või nõusolekust keelduda, kui tal ei ole nõudeid mittetulundusühingu vastu. Kui nõusolekut ei ole saadud 20 päeva jooksul pärast taotluse saatmist, loetakse Maksuamet registrist kustutamiseга nõus olevaks.

§ 54. Dokumentide säilitamine

(1) Likvideerijad annavad mittetulundusühingu dokumendid hoiule ühele likvideerijale või kolmandale isikule. Kui likvideerijad dokumentide hoidjat määranud ei ole, määrab selle kohus.

(2) Dokumentide hoidja nimi kantakse registrisse likvideerijate avalduse põhjal. Kui hoidja määrab kohus, tehakse kanne kohtuotsuse alusel.

§ 55. Likvideerijate vastutus

Kui likvideerijad ei ole täitnud oma kohustusi või on jaganud mittetulundusühingu vara välja enne võlausaldajate kõigi nõuete rahuldamist või raha deponeerimist, vastutavad nad oma süü tõttu võlausaldajatele tekitatud kahju eest solidaarselt.

6. peatükk. ÜHINEMINE JA JAGUNEMINE

1. jagu. Ühinemine

§ 56. Ühinemise mõiste

- (1) Mittetulundusühing (ühendatav mittetulundusühing) võib ühineda teise mittetulundusühinguga (ühendav mittetulundusühing). Põhikirjaga võib ette näha, et ühinemine on või ei ole lubatud ainult põhikirjas ettenähtud tingimustel. Ühendatav mittetulundusühing loetakse lõppenuks.
- (2) Mittetulundusühingud võivad ühineda ka selliselt, et asutavad uue mittetulundusühingu. Ühinevad mittetulundusühingud loetakse sel juhul lõppenuks.
- (3) Ühinemine toimub likvideerimismenetluseta.
- (4) Ühinemisel läheb ühendatava mittetulundusühingu vara (õigused ja kohustused) üle ühendavale mittetulundusühingule. Uue mittetulundusühingu asutamisel läheb ühinevate mittetulundusühingute vara sellele üle.
- (5) Ühendatava mittetulundusühingu liikmed saavad ühinemisel ühendava mittetulundusühingu liikmeteks. Uue mittetulundusühingu asutamisel saavad selle liikmeteks ühinevate mittetulundusühingute liikmed.
- (6) Mittetulundusühing võib ühineda ainult teise mittetulundusühinguga.
- (7) Seaduses sätestatud juhtudel on ühinemiseks nõutav pädeva asutuse luba.

§ 57. Ühinemisleping

- (1) Ühinemiseks sõlmivad mittetulundusühingute juhatused ühinemislepingu. Ühinemislepingust tekivad õigused ja kohustused pärast lepingu heakskiitmist käesoleva seaduse §-s 58 sätestatud korras. Ühinemislepingus tuleb märkida:
  - 1) mittetulundusühingute nimed ja asukohad;
  - 2) õigused, mida ühendav mittetulundusühing annab ühendatava mittetulundusühingu liikmetele;
  - 3) ühinemise tagajärjed ühendatava mittetulundusühingu töötajatele.
- (2) Ühinemisleping peab olema kirjalik.
- (3) Kui heakskiidetud ühinemisleping on tingimuslik ja tingimus ei ole viie aasta jooksul pärast lepingu sõlmimist saanud, võib mittetulundusühing selle lõpetada, teatades lõpetamisest vähemalt kuus kuud ette, kui ühinemislepingus ei ole ette nähtud lühemat etteteatamise tähtaega.

§ 58. Ühinemisotsus

- (1) Ühinemislepingust tekivad õigused ja kohustused, kui ühinemislepingu on heaks kiitnud kõik ühinevad mittetulundusühingud. Ühinemisotsus peab olema kirjalik.
- (2) Ühinemisotsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletas üle 2/3 üldkoosolekus osalenud või esindatud liikmetest ja põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema häälteenamuse nõuet.

§ 59. Võlausaldajate kaitse

- (1) Ühinemisel saadab osaleva (ühineva) mittetulundusühingu juhatuse 15 päeva jooksul ühinemisotsuse vastuvõtmisest kirjaliku teate ühinemise kohta mittetulundusühingule teada olevatele võlausaldajatele, kellel olid nõuded mittetulundusühingu vastu enne ühinemisotsuse tegemist.
- (2) Ühinemisotsuse kohta peab juhatuse avaldama üleriigilise levikuga ajalehes kaks teadet vähemalt 15-päevase vahega. Teates tuleb näidata, et võlausaldajad esitaksid oma nõuded kahe kuu jooksul.
- (3) Mittetulundusühing peab tagama võlausaldajate nõuded, kui need on esitatud kahe kuu jooksul viimase teate avaldamisest. Kui nõude täitmise tähtaeg on saanud või kui nõue ei ole piisavalt tagatud, võib võlausaldaja nõuda nõude rahuldamist.
- (4) Ühendava mittetulundusühingu võlausaldaja võib oma nõude tagamist või rahuldamist nõuda üksnes siis, kui ta tõendab, et ühinemine ohustab tema nõude täitmist.

§ 60. Avalduse esitamine registrile

- (1) Ühineva mittetulundusühingu juhatuse esitab pärast kolme kuu möödumist teise ühinemisteate avaldamisest avalduse ühinemise kandmiseks oma asukoha registrisse. Avaldusele lisatakse:

- 1) ühinemislepingu notariaalselt tõestatud ärakiri;
- 2) ühinemisotsus;
- 3) ühinemisluba, kui see on nõutav.

(2) Avalduses peavad juhatuse liikmed kinnitama, et oma nõuded tähtaegselt esitanud ja ühinemise vastu vaieldud võlausaldajate nõuded on tagatud või rahuldatud.

§ 61. Ühendava mittetulundusühingu nimi

Ühendav mittetulundusühing võib jätkata tegevust ühendatava mittetulundusühingu nime all.

§ 62. Ühinemise kanne

(1) Ühinemine kantakse ühendava mittetulundusühingu asukoha registrisse, kui kanne on tehtud kõigi ühendatavate mittetulundusühingute asukoha registritesse. Ühendatava mittetulundusühingu asukoha registri kandes märgitakse, et ühinemine loetakse toimunuks selle kandmisega ühendava mittetulundusühingu asukoha registrisse.

(2) Ühendava mittetulundusühingu asukoha registripidaja teatab ühendatava mittetulundusühingu asukoha registripidajale ühinemise registrisse kandmisest. Saanud teate, märgib registripidaja registrisse, millal on ühinemine kantud ühendava mittetulundusühingu asukoha registrisse. Ühendatava mittetulundusühingu registripidaja saadab tema juures hoitavad mittetulundusühingu dokumendid ühendava mittetulundusühingu asukoha registripidajale.

§ 63. Kande õiguslik toime

(1) Ühinemise kandmisega ühendava mittetulundusühingu asukoha registrisse läheb ühendatava mittetulundusühingu vara (õigused ja kohustused) üle ühendavale mittetulundusühingule. Pärast ühinemise kandmist ühendava mittetulundusühingu asukoha registrisse tehakse vara ülemineku kanded kinnistusraamatus ja vallasvara registrites ühendava mittetulundusühingu juhatuse avalduse põhjal.

(2) Ühendatav mittetulundusühing loetakse lõppenuks ühinemise kandmisega ühendava mittetulundusühingu asukoha registrisse. Registripidaja kustutab ühendatava mittetulundusühingu registrist.

(3) Ühinemise kandmisega ühendava mittetulundusühingu asukoha registrisse saavad ühendatava mittetulundusühingu liikmed ühendava mittetulundusühingu liikmeteks.

§ 64. Ühinemine uue mittetulundusühingu asutamisega

(1) Ühinemisele uue mittetulundusühingu asutamisega kohaldatakse käesoleva seaduse §-sid 56–63 koos seadusega ettenähtud täiendustega.

(2) Ühinevatele mittetulundusühingutele kohaldatakse ühendatava mittetulundusühingu kohta sätestatud ja asutatavale mittetulundusühingule ühendava mittetulundusühingu kohta sätestatud. Mittetulundusühingud loetakse ühinenuks uue mittetulundusühingu registrisse kandmisega.

(3) Uue mittetulundusühingu asutamisele kohaldatakse mittetulundusühingu asutamise sätteid, kui käesolevas peatükis sätestatud ei tulene teisiti. Asutajateks on ühinevad mittetulundusühingud.

(4) Ühinemislepingus tuleb lisaks käesoleva seaduse § 57 lõikes 1 sätestatule määrata uue mittetulundusühingu nimi ja asukoht ning juhatuse liikmed. Ühinemislepingule lisatakse asutatava mittetulundusühingu põhikiri, mis kinnitatakse ühinemisotsusega.

(5) Ühineva mittetulundusühingu juhatuse esitab avalduse ühinemise kandmiseks mittetulundusühingu asukoha registrisse.

(6) Ühinevate mittetulundusühingute juhatused esitavad ühise avalduse uue mittetulundusühingu kandmiseks selle asukoha registrisse.

2. jagu. Jagunemine

§ 65. Jagunemise mõiste

(1) Jagunemine toimub likvideerimismenetlusest jaotumise või eraldumise teel. Põhikirjaga võib ette näha, et jagunemine on või ei ole lubatud ainult põhikirjas ettenähtud tingimustel.

(2) Jaotumisel annab jagunev mittetulundusühing oma vara üle omandavatele mittetulundusühingutele. Omandav mittetulundusühing võib olla olemasolev või asutatav mittetulundusühing. Jaotumisel loetakse jagunev mittetulundusühing lõppenuks.

(3) Eraldumisel annab jagunev mittetulundusühing osa oma varast üle ühele või mitmele omandavale mittetulundusühingule. Omandav mittetulundusühing võib olla olemasolev või asutatav mittetulundusühing.

(4) Jagunemisel saavad jaguneva mittetulundusühingu liikmed vastavalt jagunemislepingule omandavate mittetulundusühingute liikmeteks.

(5) Mittetulundusühing võib jaguneda ainult mittetulundusühinguteks ning osaleda ainult mittetulundusühingu jagunemisel.

(6) Seaduses sätestatud juhtudel on jagunemiseks nõutav pädeva asutuse luba.

§ 66. Jagunemisleping

(1) Jagunemiseks sõlmivad jagunemises osalevate mittetulundusühingute juhatused jagunemislepingu. Jagunemislepingust tekivad õigused ja kohustused pärast lepingu heakskiitmist käesoleva seaduse §-s 67 sätestatud korras. Jagunemislepingus tuleb märkida:

- 1) jagunemisel osalevate mittetulundusühingute nimed ja asukohad;
- 2) õigused, mida omandav mittetulundusühing annab jaguneva mittetulundusühingu liikmetele;
- 3) igale omandavale mittetulundusühingule üleantava vara nimekiri;
- 4) jagunemise tagajärjed töötajatele.

(2) Jagunemisleping peab olema kirjalik.

(3) Kui heakskiidetud jagunemisleping on tingimuslik ja tingimus ei ole viie aasta jooksul pärast lepingu sõlmimist saanud, võib mittetulundusühing selle lõpetada, teatades lõpetamisest vähemalt kuus kuud ette, kui jagunemislepingus ei ole ette nähtud lühemat etteteatamise tähtaega.

§ 67. Jagunemisotsus

(1) Jagunemislepingust tekivad õigused ja kohustused, kui jagunemislepingu on heaks kiitnud kõik jagunemises osalevad mittetulundusühingud. Jagunemisotsus peab olema kirjalik.

(2) Jagunemisotsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletas üle 2/3 üldkoosolekus osalenud liikmetest ja põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema häälteenamuse nõuet.

§ 68. Võlausaldajate kaitse

(1) Jagunemises osaleva mittetulundusühingu juhatusele saadab jagunemisotsuse vastuvõtmisest 15 päeva jooksul kirjaliku teate jagunemise kohta mittetulundusühingule teada olevatele võlausaldajatele, kellel olid nõuded mittetulundusühingu vastu enne jagunemisotsuse vastuvõtmist.

(2) Jagunemisotsuse kohta peab juhatusele avaldama üleriigilise levikuga ajalehes kaks teadet vähemalt 15-päevase vahega ning kutsuma neis võlausaldajaid üles oma nõuded esitama. Teates tuleb näidata, et võlausaldajad esitaksid oma nõuded kahe kuu jooksul.

(3) Mittetulundusühing peab tagama võlausaldajate nõuded, kui need on esitatud kahe kuu jooksul viimase teate avaldamisest. Kui nõude täitmise tähtpäev on saanud või kui nõue ei ole piisavalt tagatud, võib võlausaldaja nõuda nõude rahuldamist.

(4) Omandava mittetulundusühingu võlausaldaja võib oma nõude tagamist või rahuldamist nõuda üksnes siis, kui ta tõendab, et jagunemine ohustab tema nõude täitmist, välja arvatud siis, kui tema nõude täitmise tähtpäev on saanud.

§ 69. Avalduse esitamine registrile

(1) Jagunemises osaleva mittetulundusühingu juhatusele esitab pärast kolme kuu möödumist teise jagunemisteate avaldamisest avalduse jagunemise kandmiseks oma asukoha registrisse. Avaldusele lisatakse:

- 1) jagunemislepingu notariaalselt tõestatud ärakiri;
- 2) jagunemisotsus;
- 3) jagunemise luba, kui see on nõutav.

(2) Avalduses peavad juhatuse liikmed kinnitama, et oma nõuded tähtaegselt esitanud ja jagunemise vastu vaieldud võlausaldajate nõuded on tagatud või rahuldatud.

§ 70. Omandava mittetulundusühingu nimi

Jagunemise korral võib omandav mittetulundusühing jätkata tegevust jaguneva mittetulundusühingu nime all.

§ 71. Jagunemise kanne

(1) Jagunemine kantakse jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse, kui kanne on tehtud kõigi omandavate mittetulundusühingute asukoha registrisse. Omandavate mittetulundusühingute asukoha registre kandes märgitakse, et jagunemine loetakse toimunuks selle kandmisega jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse.

(2) Jaguneva mittetulundusühingu asukoha registripidaja teatab omandavate mittetulundusühingute asukoha registripidajatele jagunemise registrisse kandmisest ja saadab neile registri väljavõtte. Saanud teate, märgib registripidaja registrisse, millal on jagunemine kantud jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse.

§ 72. Kande õiguslik toime

(1) Jagunemise kandmisega jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse läheb jaguneva mittetulundusühingu kogu vara, eraldumise korral eraldatud vara vastavalt jagunemislepingus ettenähtud jaotusele, üle omandavatele mittetulundusühingutele. Pärast jagunemise kandmist jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse tehakse vara ülemineku kanded kinnistusraamatusse ja vallasvara registrisse omandava mittetulundusühingu juhatuse avaldusel.

(2) Jagunemisel lõpeb jagunev mittetulundusühing jagunemise kandmisega jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse. Registripidaja kustutab jaguneva mittetulundusühingu registrist.

(3) Jagunemise kandmisega jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse saavad jaguneva mittetulundusühingu liikmed vastavalt jagunemislepingule omandavate mittetulundusühingute liikmeks.

(4) Jagunemisel jagamata jäänud vara jagatakse omandavate mittetulundusühingute vahel võrdeliselt nende osaga jagatavas varas.

§ 73. Vastutus jaguneva mittetulundusühingu kohustuste eest

(1) Enne jagunemise kandmist jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse tekkinud jaguneva mittetulundusühingu kohustuste eest vastutavad jagunemises osalevad mittetulundusühingud solidaarselt. Solidaarvõlgnike omavahelises suhtes on kohustatud isikuks ainult see, kellele kohustused määrati jagunemislepinguga.

(2) Jagunemises osalev mittetulundusühing, kellele kohustust jagunemislepingus ei määratud, vastutab jaguneva mittetulundusühingu kohustuse eest, kui selle täitmise tähtpäev saabub viie aasta jooksul pärast jagunemise kandmist jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse.

§ 74. Jagunemine uue mittetulundusühingu asutamisega

(1) Jagunemisele uue mittetulundusühingu asutamisega kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 65–73 sätestatud koos seaduses ettenähtud täiendustega.

(2) Asutatavatele mittetulundusühingutele kohaldatakse omandavate mittetulundusühingute kohta sätestatud.

(3) Uue mittetulundusühingu asutamisele kohaldatakse mittetulundusühingu asutamise sätteid, kui käesoleva peatüki sätetest ei tulene teisiti. Asutajaks on jagunev mittetulundusühing.

(4) Jagunemisel uue mittetulundusühingu asutamisega koostab jaguneva mittetulundusühingu juhatus jagunemiskava, mis asendab jagunemislepingut. Jagunemiskavas tuleb lisaks käesoleva seaduse § 66 lõikes 1 sätestatule määrata uue mittetulundusühingu nimi ja asukoht ning juhatuse liikmed. Jagunemiskavale lisatakse asutatava mittetulundusühingu põhikiri, mis kinnitatakse jagunemisotsusega.

(5) Jaguneva mittetulundusühingu juhatus esitab avalduse uute mittetulundusühingute kandmiseks nende asukoha registrisse ning jagunemise kandmiseks jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse.

(6) Iga uue mittetulundusühingu asukoha registripidaja teatab jaguneva mittetulundusühingu asukoha registripidajale uue mittetulundusühingu registrisse kandmisest. Teadete saamisel kõigi uute mittetulundusühingute kohta kannab jaguneva mittetulundusühingu asukoha registripidaja jagunemise registrisse ja teatab kande tegemisest iga uue mittetulundusühingu asukoha registripidajale ning saadab neile registri väljavõtte. Saanud teate, märgib registripidaja registrisse, millal on jagunemine kantud jaguneva mittetulundusühingu asukoha registrisse.

7. peatükk. MITTETULUNDUSÜHINGUTE JA SIHTASUTUSTE REGISTER

§ 75. Registri pidamine

- (1) Registrit peetakse mittetulundusühingute ja sihtasutuste kohta.
- (2) Registrit peavad maa- ja linnakohtute registriosakonnad (registripidajad) oma tööpiirkonnas asuvate mittetulundusühingute ja sihtasutuste kohta.
- (3) Justiitsministri määrusega võib registriosakonna ülesanded anda maa- või linnakohtu kinnistusametile.
- (4) Registri kanded teeb registripidaja, kelle tööpiirkonnas on mittetulundusühingu või sihtasutuse asukoht.

§ 76. Äriseadustiku kohaldamine

Registritele kohaldatakse vastavalt äriseadustiku (RT I 1995, 26–28, 355; 57, 976; 1996, 40, 773) §-des 23–27, 43–47, 50, 52–56, § 57 lõigetes 1 ja 2 ning §-des 66–74 sätestatud.

§ 77. Registri avalikkus

- (1) Registri kanded on avalikud. Igaühel on õigus tutvuda registrikartoteegiga ja mittetulundusühingu toimikuga ning saada registrikartoteegist ja mittetulundusühingu toimikus olevast dokumendist ära kirju.
- (2) Isiku nõudel annab registripidaja tõendi, et kannet ei ole muudetud või et teatud kannet registris ei ole.
- (3) Registrikartide ja mittetulundusühingu toimiku dokumentide ära kirjad tõestab registripidaja, varustades need allkirja, kuupäeva ja pitseriga.
- (4) Registritoimikuga võib tutvuda isik, kellel on selleks õigustatud huvi.

§ 78. Registrisse kantavad andmed ja registritele esitatavad dokumendid

- (1) Registrisse kantakse seaduses ettenähtud andmed.
- (2) Mittetulundusühing on kohustatud registripidajale esitama kande aluseks olevad ja seaduses sätestatud muud dokumendid. Registripidajale esitatavas dokumendis peavad olema märgitud seaduses sätestatud andmed.

§ 79. Registri kanne

- (1) Registri kanne tehakse mittetulundusühingu juhatuse avalduse põhjal, kohtuotsuse alusel või muul seaduses sätestatud alusel.
- (2) Registripidajale esitataval avaldusel peavad allkirjad olema notariaalselt tõestatud.
- (3) Registripidajale esitatavale avaldusele alla kirjutama õigustatud isik võib volitada alla kirjutama teist isikut. Avaldusele allakirjutamiseks antud volikiri peab olema notariaalselt tõestatud.
- (4) Registripidaja teatab kande tegemisest või sellest keeldumisest viivitamata mittetulundusühingule.
- (5) Registripidaja keeldub kande tegemisest, kui avaldus või sellele lisatud dokumendid ei vasta seadusele.

§ 80. Kande õiguslik tähendus

- (1) Registri kanne jõustub selle tegemise päevast.
- (2) Registrisse kandmisele kuulvatel asjaoludel on kolmandate isikute suhtes õiguslik tähendus ainult siis, kui need on registrisse kantud, välja arvatud siis, kui kolmas isik neist asjaoludest teadis või teadma pidi.
- (3) Kohtuotsuse alusel tehtud kandes sisalduvad asjaolud omandavad õigusliku tähenduse kohtuotsuse jõustumisel.

§ 81. Ametiasutuste teatamiskohustus

Kohus, riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus ning notar on kohustatud teatama registripidajale neile ametiseisundi tõttu teatavaks saanud registriandmete ebaõigsusest ja registritele esitamata andmetest.

§ 82. Kande tegemine avalduseta

- (1) Kui registripidajal on andmeid tehtud kande ebaõigsuse kohta või kande puudumise kohta, võib ta teha vastavaid järelepärimisi.
- (2) Kande ebaõigsuse või puudumise kindlakstegemisel teatab registripidaja sellest mittetulundusühingule, kelle avalduse alusel tulnuks kanne teha. Kui kahe nädala jooksul teatamisest ei ole kande tegemisele, parandamisele või kustutamisele vastu vaieldud, teeb, parandab või kustutab registripidaja kande ise.

(3) Avalduseta kande tegemine ei vabasta avalduse esitama pidanud mittetulundusühingut kohustusest tasuda kande tegemiseks ettenähtud riigilõivu.

§ 83. Registri koosseis

Registri koosseisu kuulub:

- 1) registrikartoteek;
- 2) mittetulundusühingute toimikud;
- 3) registritoimikud.

§ 84. Registrikartoteek

- (1) Registrisse kantud mittetulundusühingu kohta avatakse eraldi registrikaart.
- (2) Registrikaardid moodustavad registrikartoteegi.

§ 85. Mittetulundusühingu toimik

- (1) Registrisse kantud mittetulundusühingu kohta avatakse mittetulundusühingu toimik.
- (2) Mittetulundusühingu toimikus säilitatakse dokumente, mille mittetulundusühing on registripidajale seaduse kohaselt esitanud.
- (3) Registripidajale esitatakse dokumendi originaal või notariaalselt tõestatud ärakiri, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

§ 86. Registritoimik

- (1) Registrisse kantud mittetulundusühingu kohta avatakse registritoimik.
- (2) Registritoimikus säilitatakse mittetulundusühingu kohta käivaid dokumente, mis ei kuulu säilitamisele mittetulundusühingu toimikus.

§ 87. Registripäevik

- (1) Registripäevikus registreeritakse kande tegemise avaldused.
- (2) Registripäevikusse märgitakse, kas avaldus on rahuldatud.

§ 88. Registrikood

Mittetulundusühingule antakse registrisse kandmisel kordumatu registrikood.

§ 89. Kanded registrikaardile

- (1) Registrikartoteegi registrikaart koosneb viiest veerust.
- (2) Registrikaardile tuleb teha järgmised kanded:
  - 1) 1. veergu kande jooksev number;
  - 2) 2. veergu «a)» all mittetulundusühingu nimi ja «b)» all mittetulundusühingu asukoht;
  - 3) 3. veergu juhatuse liikmete, likvideerijate ja pankrotihaldurite andmed;
  - 4) 4. veergu õiguslik seisund:
    - a) põhikirja kinnitamise aeg;
    - b) põhikirja muutmise aeg ja muudatuse üldine kirjeldus;
    - c) mittetulundusühingu lõpetamine, pankrotimenetluse algus ja lõpp, samuti likvideerimise lõpetamine ja mittetulundusühingu tegevuse jätkamine;
  - 5) 5. veergu «a)» all kande tegemise kuupäev ja kandeotsuse tegija allkiri ning «b)» all viited hilisematele kannetele ja muud märkused.

§ 90. Registrikaartide hoidmise kord

- (1) Registrikaarte hoitakse vastavalt registrikoodidele.
- (2) Ühe mittetulundusühingu registrikaarte tuleb hoida koos.
- (3) Regstrist kustutatud mittetulundusühingute registrikaardid tuleb registrikartoteegist eraldada ja hoida lahus.

§ 91. Käesoleva seaduse kohaldamine mittetulundusühingutele, nende liitudele ja muudele mittetulunduslikele ühendustele

(1) Alates 1996. aasta 1. oktoobrist võib mittetulundusühinguid asutada ainult käesolevas seaduses sätestatud korras ja neile kohaldatakse käesolevas seaduses sätestatud.

(2) Enne 1996. aasta 1. oktoobrit asutatud mittetulundusühingutele ja nende liitudele, samuti muudele mittetulunduslikele ühendustele ei kohaldata nende registrisse kandmiseni käesoleva seaduse § 2 lõike 1 teises lauses, §-des 4, 5–11, § 27 lõike 2 teises lauses, §-des 41, 44 52, 53 ja 56–90 sätestatud. Kui mittetulundusühingu, ühingute liidu või muu mittetulundusliku ühenduse põhikiri on vastuolus käesoleva seadusega, kohaldatakse seaduses sätestatud.

§ 92. Ühinemine ja jagunemine

(1) Registrisse kantud mittetulundusühingute ühinemine ja jagunemine toimub käesolevas seaduses sätestatud korras. Registrisse kantud mittetulundusühing ei või ühineda registrisse kandmata mittetulundusühinguga või ühingute liiduga ega muu mittetulundusliku ühendusega.

(2) Mittetulundusühinguna registrisse kandmata mittetulundusühingute, ühingute liitude ja muude mittetulunduslike ühenduste ühinemine ja jagunemine ei ole lubatud.

§ 93. Registrisse kandmise avaldus

(1) Enne 1996. aasta 1. oktoobrit asutatud ja Eesti Vabariigi ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide registris (edaspidi *ettevõttere register*) registreeritud mittetulundusühing, ühingute liit või muu mittetulunduslik ühendus, mis vastab käesoleva seaduse nõuetele, kantakse mittetulundusühinguna registrisse tema avalduse põhjal.

(2) Registrisse kandmise avalduses tuleb märkida mittetulundusühingu kohta seaduses sätestatud andmed ning avaldusele lisada seaduses sätestatud dokumendid, välja arvatud asutamisleping, samuti tema ettevõttere registris registreerimise tunnistus.

(3) Mittetulundusühingu, ühingute liidu või muu mittetulundusliku ühenduse põhikiri peab mittetulundusühinguna registrisse kandmiseks olema viidud kooskõlla käesolevas seaduses sätestatuga.

(4) Enne 1996. aasta 1. oktoobrit asutatud mittetulunduslikud ühendused, mille eesmärgiks on vara sihtotstarbeline kogumine ja jagamine ning millel on liikmed, võib ümber kujundada sihtasutuseks vastavalt sihtasutuste seadusele. Ümberkujundamise otsustab ja uue põhikirja võtab vastu ühenduse liikmete üldkoosolek. Liikmetele kuuluvad sihtasutuse asutajate õigused.

(5) Ümberkujundamisel käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud asjaoludel ei maksustata sihtasutusele üleantavat vara tulu- ja käibemaksuga.

(6) Käesoleva seaduse § 91 lõikes 2 nimetatud mittetulunduslike ühenduste põhikirjas muudatuste tegemine ja ettevõttere registris registreerimisele kuuluvate andmete muutmine toimub enne 1996. aasta 1. oktoobrit kehtinud korras.

§ 94. Märked registrites

(1) Ettevõttere registrisse kantud mittetulundusühingu, ühingute liidu või muu mittetulundusliku ühenduse mittetulundusühinguna registrisse kandmisel tehakse registripidaja teate alusel ettevõttere registri kandesse sellekohane märge.

(2) Enne 1996. aasta 1. oktoobrit asutatud mittetulundusühingu, ühingute liidu või muu mittetulundusliku ühenduse mittetulundusühinguna registrisse kandmisel tehakse registrisse märge mittetulundusühingu varasema registreerimise kohta ettevõttere registris, näidates ära endise registri numbrit.

§ 95. Lõpetamine

(1) Mittetulundusühingud, nende liidud või muud mittetulunduslikud ühendused, mida ei ole 1998. aasta 1. oktoobriks mittetulundusühinguna registrisse kantud, loetakse lõpetatuks. Ettevõttere registri pidaja esitab nende andmed nende asukoha registripidajale.

(2) Registripidaja avaldab üleriigilise levikuga ajalehes ja Riigi Teataja Lisas teate mittetulundusühingu, ühingute liidu või muu mittetulundusliku ühenduse lõpetamisest. Lõpetamise teates tuleb märkida, et võlausaldajad esitaksid oma nõuded nelja kuu jooksul viimase teate avaldamisest.

(3) Kui nelja kuu jooksul mittetulundusühingu, ühingute liidu või muu mittetulundusliku ühenduse võlausaldaja teatab registripidajale oma nõudest, algatab registripidaja mittetulundusühingu likvideerimise, mis toimub käesolevas seaduses ja tsiviilseadustiku üldosa seaduses sätestatud korras.

(4) Kui võlausaldajad oma nõuetest käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tähtaja jooksul ei teata või kui likvideerimine on lõpetatud, loetakse mittetulundusühing, ühingute liit või muu mittetulunduslik ühendus lõppenuks.

§ 96. Mittetulundusühingu nimi

(1) Mittetulundusühingu kandmisel registrisse teeb registripidaja järelepärimise ettevõttereistri pidajale ettevõttereistris sama või sarnase nime esinemise kohta.

(2) Taotletavat nime ei kanta registrisse, kui selle nime või nimega eksitavalt sarnase nime all on registreeritud ettevõttereistris teine mittetulundusühing, ühingute liit või muu mittetulunduslik ühendus enne taotlejat.

§ 97. Ühise tegutsemise sätete kohaldamine

Käesoleva seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud seltsingutele kohaldatakse Eesti NSV tsiviilkoodeksi §-de 438–441 sätteid.

§ 98. Relvi valdavate, samuti sõjaväeliselt korraldatud või sõjaväelisi harjutusi harrastavate ühingute registrisse kandmine

Relvi valdava, samuti sõjaväeliselt korraldatud või sõjaväelisi harjutusi harrastava mittetulundusühingu võib registrisse kanda ainult Vabariigi Valitsuse nõusolekul. Nõusoleku andmise tingimused ja kord sätestatakse seaduses.

§ 99. Töötajate ühingute tegevuse korraldamine

Kuni töötajate (töövõtjate) ühingute tegevust sätestava seaduse vastuvõtmiseni kohaldatakse neile vastavalt Eesti NSV ametiühingute seaduse (ENSV Teataja 1989, 40, 623; RT 1992, 35, 462) sätteid, mis ei ole vastuolus käesoleva seadusega.

§ 100. Riigilõivuseaduses tehtavad muudatused

Riigilõivuseaduses (RT 1990, 11, 118; RT I 1995, 36, 465; 57, 981; 58, 1005; 61, 1028; 87, 1540; 1996, 3, 56; 38, 752; 40, 773) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 punkt 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«7) äriregistrisse ja mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kande tegemisel ja ärakirja tõestamiselt äriregistri ja mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri poolt;»;

2) paragrahvi 4 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(9) Mittetulundusühingu ja sihtasutuse kandmisel mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse ei võeta riigilõivu mittetulundusühingult ja sihtasutuselt, kes on enne 1996. aasta 1. oktoobrit registreeritud ettevõttereistris.»;

3) lisa 1 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

«9. Mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri registritoimingutelt:

1) mittetulundusühingu ja sihtasutuse registrisse kandmise eest	300 krooni;
2) muudatuste registrisse kandmise eest	100 krooni;
3) registrikartoteegi või toimiku dokumendi lehekülje ärakirja eest	2 krooni.

Märkus: Kui taotletakse kande tegemist üheaegselt mitmesse veergu, tuleb riigilõivu tasuda ühe kande eest.».

§ 101. Kohtute seaduses tehtavad muudatused

Kohtute seaduses (RT 1991, 38, 472; 1993, 1, 2; RT I 1993, 24, 429; 65, 922; 1994, 81, 1382; 86/87, 1487; 94, 1609; 1995, 29, 358; 87, 1540; 1996, 31, 631) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 7 lõige 2¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2¹) Äriseadustikus, samuti mittetulundusühingute seaduses ja sihtasutuste seaduses sätestatud korras kandeotsuse ja rahatrahvi tegemise määruuse otsustab kohtunik ainuisikuliselt.»;

2) paragrahvi 17 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(3) Maa- või linnakohtu esimees või tema määramisel üks või mitu kohtunikku otsustavad kohtu tööpiirkonnas asuvate ettevõtjate kohta äriregistri kannete tegemise ja trahvi määramise ning kohtu tööpiirkonnas asuvate mittetulundusühingute ja sihtasutuste kohta mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri kannete tegemise ja trahvi määramise.»;

3) paragrahvi 37³lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(2) Registriosakond peab äriregistrit tema tööpiirkonnas asuvate ettevõtjate kohta ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrit tema tööpiirkonnas asuvate mittetulundusühingute ja sihtasutuste kohta.»;

4) paragrahvi 37³lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(4) Äriregistri pidamise kord sätestatakse äriseadustikuga ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri pidamise kord sätestatakse mittetulundusühingute seadusega ja sihtasutuste seadusega.».

§ 102. Eesti Vabariigi kohtute arvu ja nende koosseisude ning maa- ja linnakohtute kohtukaasistujate arvu kindlaksmääramise seaduses tehtav täiendus

Eesti Vabariigi kohtute arvu ja nende koosseisude ning maa- ja linnakohtute kohtukaasistujate arvu kindlaksmääramise seaduse (RT 1993, 1, 1; RT I 1993, 24, 429; 43, 622; 65, 922; 76, 1131; 1994, 81, 1382; 1995, 29, 358; 97, 1664; 1996, 31, 631) § 1 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

«(3) Seoses mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri pidamisega suurendatakse maa- ja linnakohtute kohtunike arvu nelja võrra lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatule. Täiendavate kohtunike jaotuse maa- ja linnakohtute vahel otsustab justiitsminister kooskõlastatult Riigikohtuga.».

§ 103. Tsiviilkohtupidamise seadustikus tehtav muudatus

Tsiviilkohtupidamise seadustiku (RT I 1993, 31/32, 538; 1994, 1, 5; 1995, 29, 358; 1996, 3, 57) § 27 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(8) Kutse kohaletoiemisel ettevõtja äriregistrisse kantud aadressil loetakse kutse ettevõtjale kätteantuks. Kutse kohaletoiemisel mittetulundusühingu või sihtasutuse mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud aadressil loetakse kutse mittetulundusühingule või sihtasutusele kätteantuks.».

§ 104. Erakonnaseaduses tehtavad muudatused ja täiendused

Erakonnaseaduses (RT I 1994, 40, 654; 1996, 37, 739) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

2) paragrahvi 6 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Erakond asutatakse asutamislepinguga, millega kinnitatakse ka erakonna põhikiri ja määratakse juhatuse ja teiste põhikirjas ettenähtud organite liikmed.»;

3) paragrahvi 7 lõikest 1 jäetakse välja sõnad «asutamiskoosolekul vastuvõetud ja ettenähtud korras registreeritud» ning lõikest 2 jäetakse välja sõnad «ja nende liitude»;

4) paragrahv 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 8. Registreerimise avaldus

Erakonna mittetulundusühingute ja sihtasutuste registreerimise avaldusele tuleb lisaks mittetulundusühingute seaduse §-s 10 sätestatule lisada:

- 1) juhatuse liikmete poolt allkirjutatud programm;
- 2) erakonna liikmete nimekiri, kus on näidatud liikmete nimed, elukohad ja isikukoodid;
- 3) erakonna sümboolika näidis või kavand, kui need on põhikirjaga ette nähtud.»;

5) paragrahvi 9 lõige 1 tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahvi 10 lõikes 4 asendatakse sõnad «erakonna põhikirja registreerinud riigiasutusele» sõnadega «mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri pidajale»;

7) paragrahvi 11 lõikes 2 asendatakse sõnad «erakonna põhikirja registreerinud» sõnadega «Vabariigi Valitsuse määratud»;

8) paragrahv 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 12. Erakonna tegevuse seaduslikkuse tagamine, selle ühinemine, jagunemine ja lõpetamine

Erakonna tegevuse seaduslikkuse tagamine ning erakonna ühinemine, jagunemine ja lõpetamine toimub mittetulundusühingute seaduses sätestatud korras.»;

9) paragrahvi 13 lõikes 2 asendatakse sõnad «nende põhikirjad registreeritakse» sõnadega «neid registreerida».

§ 105. Raamatupidamise seaduses tehtavad muudatused

Raamatupidamise seaduses (RT I 1994, 48, 790; 1995, 26–28, 355; 92, 1604; 1996, 40, 773) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõikest 5 jäetakse välja sõnad «, samuti mittetulundusühing ja -liit»;

2) paragrahvi 2 lõiget 9 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Majandusaasta aruande ära kirja peab sihtasutus esitama mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrile.»;

3) paragrahvi 2 täiendatakse lõikega 11 järgmises sõnastuses:

«(11) Mittetulundusühing ei ole kohustatud täitma käesoleva seaduse § 22 lõike 2 punktides 3 ja 4 ning § 24 lõiget 1 ja 2 sätestatud nõudeid.»;

4) paragrahvi 23 lõike 1 punkti 4¹ täiendatakse pärast sõna «kõik» sõnadega «mittetulundusühingu ning».

§ 106. Tsiviilseadustiku üldosa seaduses tehtavad muudatused

Tsiviilseadustiku üldosa seaduses (RT I 1994, 53, 889; 89, 1516; 1995, 26–28, 355; 49, 749; 87, 1540; 1996, 40, 773) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 6 lõikes 1 asendatakse sõnad «, mittetulundusühing ja -liit» sõnadega «ja mittetulundusühing»;

2) paragrahvi 44 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

«(5) Kohus võib huvitatud isiku nõudel tunnistada juriidilise isiku organi seaduse või põhikirjaga vastuolus oleva otsuse kehtetuks, kui nõue on esitatud kolme kuu jooksul otsuse vastuvõtmisest.»;

3) paragrahvi 49 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Juriidiline isik lõpetatakse kohtuotsusega siseministri või muu seadusega selleks õigustatud isiku või asutuse, samuti muu huvitatud isiku nõudel:

- 1) kui juriidilise isiku eesmärk või tegevus on vastuolus põhiseadusliku korra, seaduse või heade kommetega;
- 2) kui juriidilise isiku asutamisel on rikutud seadust;
- 3) kui juriidilise isiku põhikiri on olulisel määral vastuolus seadusega;
- 4) kui juriidiline isik ei vasta talle seadusega kehtestatud nõuetele;
- 5) muul seaduses sätestatud alusel.»;

4) paragrahvi 49 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

«(1¹) Kohus võib anda tähtaja 1. lõike punktides 1, 3 ja 4 nimetatud puuduste kõrvaldamiseks.»;

5) paragrahvi 52 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

«(4) Kui juriidilise isiku likvideerimise korral ei ole juriidilise isiku vara suhtes õigustatud isikuid, jääb pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist ja raha deponeerimist allesjäänud vara riigile, kes peab seda vara kasutama võimalikult senisele otstarbele vastavalt.».

§ 107. Eesti Vabariigi elamuseaduses tehtavad muudatused

Eesti Vabariigi elamuseaduses (RT 1992, 17, 254; RT I 1994, 28, 426; 40, 653; 1995, 30, 380; 53, 846) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 13 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

2) paragrahvis 15 jäetakse välja sõnad «(RT 1992, 36, 477; RT I 1995, 26–28, 335)» ning «ja nende liitude» ja sõnad «(RT I 1994, 28, 425; 49, 805; 1995, 23, 332)».

§ 108. Korterühistuseaduses tehtavad muudatused

Korteriühistuseaduses (RT I 1995, 61, 1025) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 lõikes 1 asendatakse sõnad «ja nende liitude seaduse (RT I 1994, 28, 425; 49, 805; 1995, 23, 332) teises ja kolmandas peatükis» sõnaga «seaduses»;

2) paragrahvi 3 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Asutamislepingut ei sõlmita.»;

3) paragrahvi 3 lõikes 2 asendatakse sõnad «maavalitsusele (Tallinnas Linnavalitsusele)» sõnadega «mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri pidajale»;

4) paragrahvi 4 lõikest 2 jäetakse välja sõnad «ja nende liitude».

§ 109. Sihtasutuste seaduses tehtavad muudatused

Sihtasutuste seaduses (RT I 1995, 92, 1604) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna «sihtasutuste» sõnadega «ja mittetulundusühingute»;

2) paragrahvi 18 lõikest 1 jäetakse välja sõnad «, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti»;

3) paragrahvi 53 lõikes 2 asendatakse sõna «nelja» sõnaga «ühe»;

4) paragrahvi 80 lõike 2 esimest lauset täiendatakse pärast sõna «ühendustele» sõnadega «, millel ei ole liikmeid,» ning pärast arvu «15» arvudega «§ 34 4. lõikes ja §-des 35–39» ja teist lauset täiendatakse pärast sõna «Kui» sõnadega «käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud»;

5) paragrahvi 80 lõiget 2 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

«Paragrahvides 16–32 ja 40–42 sätestatud kohaldatakse vara sihtotstarbelise kogumise ja jagamise eesmärgil moodustatud mittetulunduslikele ühendustele, millel ei ole liikmeid niivõrd, kui nende põhikirjadest ei tulene teisiti.»;

6) paragrahvi 80 täiendatakse lõigetega 3–5 järgmises sõnastuses:

«(3) Enne 1996. aasta 1. oktoobrit asutatud vara sihtotstarbelise kogumise ja jagamise eesmärgil moodustatud mittetulunduslikele ühendustele, millel on liikmed, kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse §-des 91–96 sätestatud.

(4) Käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud mittetulunduslike ühenduste majandusaasta aruande kinnitab vastavalt põhikirjale selleks pädevust omav organ. Sellistele ühendustele ei kohaldata raamatupidamise seaduse §-s 24 sätestatud.

(5) Kuni vastava seaduse jõustumiseni määratakse audiitori tegevuse kord ja alused ning audiitorile esitatavad nõuded Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras.»;

7) paragrahvi 82 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

«(4) Paragrahvi 80 2. lõikes nimetatud mittetulunduslike ühenduste põhikirjas muudatuste tegemine ja ettevõttereegistris registreerimisele kuuluvate andmete muutmine toimub enne 1996. aasta 1. oktoobrit kehtinud korras.»;

8) paragrahvi 84 lõikes 1 asendatakse sõna «jaanuariks» sõnaga «oktoobriks».

§ 110. Mittetulundusühingute ja nende liitude seaduse kehtetuks tunnistamine

Mittetulundusühingute ja nende liitude seadus (RT I 1994, 28, 425; 49, 805; 1995, 23, 332) tunnistatakse kehtetuks.

§ 111. Rakendamise määrused

(1) Vabariigi Valitsus võib kooskõlas käesoleva seadusega anda määrusi käesoleva seaduse rakendamiseks.

(2) Justiitsminister võib anda määrusi registriosakondade tegevuse korraldamiseks.

§ 112. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 1996. aasta 1. oktoobril.

Riigikogu esimees Toomas SAVI